

2. Grundgesetz der Bundesrepublik Deutschland. URL: <http://www.bundestag.de>.

3. Flach, Herbert; Lück, Joachim; Preuss, Rosemarie. Lehrerausbildung im Urteil ihrer Studenten: Zur Reformbedürftigkeit der deutschen Lehrerausbildung. Frankfurt-am-Main: Lang, 1995. 238 S.

4. Ordnung der Ersten Staatsprüfung für ein Lehramt an öffentlichen Schulen in der Fassung der Bekanntmachung vom 7 November 2002 (aufgehoben mit Ablauf des 30. Septembers 2007 – nur noch gültig gemäß § 123 Abs. 2 und 3 der Lehramtsprüfungsordnung I vom 13 März 2008 (GVBl S. 180) URL: http://www.verwaltung.bayern.de/Titelsuche-.116.htm?purl=http://by.juris.de/by/LehrPrO_BY_2002_rahmen.htm.

5. Reform in den einzelnen Bundesländern. Stand 2008. Geschäftsstelle des Lehrerbildungszentrum Ludwig-Maximilians-Universität München, 2008. 17 S. URL: <http://www.bildungserver.de/zeigen.html?seite=977>.

6. Schwark, Wolfgang. Lehrerbildung in Baden-Württemberg: Entwicklungstendenzen in den Jahren 2002/2003. In Merkens. Hans (Hg.) (2003): Lehrerbildung in der Diskussion. Opladen: Leske+Buldrich, 2003. S. 23–32.

7. Terhart, Ewald. Perspektiven der Lehrerbildung in Deutschland – Abschlussbericht der Kultusministerkonferenz eingesetzten Kommission, 2000 Beltz Verlag Weinheim und Basel). 160 S.

8. Winter, Martin: Ausbildung zum Lehrerberuf. Zur Diskussion über bestehende und neue Konzepte der Lehrerausbildung für Gymnasium bzw. Sekundarstufe II (Hof-Arbeitsberichte 3'04). Hrsg. Von HoF-Wittenberg – Institut für Hochschulforschungen der Martin-Luther-Universität Halle-Wittenberg. Wittenberg, 2004. 60 S. ISSN 1436–3550.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ КОУЧИНГУ У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Турчин А. І.

*кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри іноземних мов*

*Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка
м. Тернопіль, Україна*

Науково-педагогічні працівники моніторять і практикують інноваційні технології навчання іноземної мови (далі ІМ), зорієнтовані на підвищення рівня професійного навчання у закладах вищої освіти, що передбачає посилення мотивації, особистісний ріст майбутніх фахівців, застосування ними сформованих компетентностей у реальних умовах професійної діяльності. Однією з таких технологій є коучинг, який сприяє створенню умов для

формування суб'єкта діяльності, здатного реалізувати свої потенційні можливості. Навчання із застосуванням коучингу набуває популярності й все частіше практикується у навчальному процесі закладів вищої освіти.

Мета наукової розвідки полягає в обґрунтуванні коучингу як інноваційної технології навчання ІМ, що сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців у закладах вищої освіти України.

У науковій літературі поняття «коучинг» трактують як філософію, яка містить тренінгові технології навчання нових способів мислення та поведінки, необхідних для успішної взаємодії людей і стимулювання до ефективного професійного саморозвитку й становлення особистості, досягнення цілей у різних сферах життя. Таке розуміння сформувалося на перетині філософії, логіки, психології, менеджменту.

Зазначимо, що ця технологія перейшла поступово зі сфери організації та управління людськими ресурсами у галузь освіти. Нині коучинг – новий напрям в освітньому середовищі, який розглядають як тривалу співпрацю суб'єктів освітнього процесу, що дає змогу досягнути значних результатів у всіх сферах життєдіяльності, в тому числі й у галузі освіти [4]. Зокрема у США розвинулася технологія спеціально-педагогічного коучингу (*Content-Focused Coaching*), яка застосовувалася у підготовці педагогічних кадрів з метою модернізації навчальних компетентностей. У фокусі спеціально-педагогічного коучингу перебуває оптимізація навчального процесу. Його ключовими аспектами є спільні підготовка до заняття, послідовна реалізація етапів заняття, додаткова рефлексія.

В освітньому процесі коучинг розглядають у таких напрямках: психолого-педагогічний супровід студентів, який націлений на досягнення результату, поставленої мети в процесі партнерської взаємодії; формування й стимулювання активності студентів шляхом використання методів проектної й інтерактивної соціальної взаємодії; поступове зростання самосвідомості та розвиток здібностей особистості.

Усі напрями в освітньому процесі технологічно проявляються шляхом занурення спільно з викладачем (коучем) у ситуацію, що моделюється у свідомості, викликає емоції, проявляє індивідуальні цінності, у результаті чого відкривається нове розуміння власних здібностей; студенти оцінюють наявність установок у контексті навчального матеріалу і пояснюють свої емоційні переживання, які можуть виникати внаслідок зіткнення особистісно значимих смислів з тими, які виводяться на рівень вирішення проблемних ситуацій; виявлення й досягнення особистісно та соціально значимих цінностей в опануванні навчального матеріалу, які можуть вплинути на розвиток професійної самосвідомості.

Коучинг сприяє росту мотивації. Без особистісної зацікавленості студента коучинг у навчанні втрачає свій сенс, оскільки вона є основою коучингу та запорукою досягнення поставлених цілей. Тому перед викладачем постає важливе завдання, пов'язане з професійним викладом механізмів впливу мотивації на результат. Це стимулює розвиток та сприяє реалізації потенційних

можливостей студентів. Слід наголосити на необхідності набуття досвіду студентами під час процесу навчання.

У навчанні ІМ активно застосовують «лінгвістичний коучинг», який спрямований на створення оптимальних умов для засвоєння й ефективної та швидкої передачі знань від коуча до студента зі стійким ефектом. Його методи активно використовують в інтенсивних курсах навчання ІМ, успішно практикують під час індивідуальних занять [3].

Зазначена технологія реалізуються засобами діалогічного спілкування, яке передбачає 4 етапи: 1) мотиваційний етап або етап постановки мети; 2) етап планування та вибору дій для досягнення мети; 3) етап здійснення запланованих дій і реалізація плану; 4) завершальний етап (рефлексія).

Лінгвістичний коучинг спрямований, насамперед, на розширення варіативності шляхів навчання, усвідомлення студентом цілей і ресурсів навчання, покладання на нього більшої відповідальності за хід та результати навчання. Головна ідея методу полягає у тому, що студент самостійно приймає рішення стосовно варіантів вивчення ІМ. Коуч розробляє для нього індивідуальну програму навчання, враховуючи його особливості та потреби (кількість часу, який може студент витратити щоденно для навчання, індивідуальні психологічні особливості). Важливо, щоб студент чітко сформулював коучу свою мету та бачення кінцевого результату. Відповідно, викладач, оцінюючи ресурси та труднощі, з якими може зіткнутися студент, має можливість вносити корективи у процесі навчання і допомагає студенту ставити перед собою реалістичні проміжні цілі, підбирає оптимальні методи та засоби навчання. Крім цього коуч пропонує студентові ідеї щодо можливостей здобуття додаткової, корисної для вивчення мови інформації в позааудиторний час. Ключовими завданнями викладача при плануванні занять є висвітлення основних аспектів навчання (наприклад, пояснення змісту та навчальних цілей заняття), здійснення об'єктивного підбору інформації та методів, які підходять студентові настільки, що він буде переконаний у досягненні успіху.

Основний обов'язок студента – прийняття відповідальності за вирішення поставленого завдання і виконання усіх домовленостей з коучем. Будь-яка діяльність повинна відбуватися на рівні партнерства. Студент та коуч зобов'язані об'єднати зусилля, щоб досягнути бажаної мети. Водночас студент несе відповідальність за результати навчальної діяльності. Спонукальний імпульс, який заохочує суб'єктів працювати у системі «коучинг» – це потреба змін. Коуч стимулює студента до творчого пошуку рішень і підтримує у ньому рішучість досягати цілей і здійснювати зміни у своєму житті. Внаслідок цього студенти в процесі коучингу знаходять свій унікальний спосіб досягнення поставленої цілі. Коуч креативно створює особливий простір пошуку альтернатив, атмосферу довіри, де студент відчуває, що його ідеї та пропозиції не залишаються без уваги. Студент також відчуває причетність до діяльності і досягнень як в особистісному, так і в комунікативному розвитку, є генератором ідей, знаходить можливості для реалізації власних цілей і, як наслідок – працює

з великим ентузіазмом. У цьому контексті студент повинен чітко розуміти мету й усвідомлювати кінцевий результат. Проміжні робочі цілі визначають рівень виконання завдання, досягнувши яких, студент вважатиме, що має всі шанси дійти до кінцевої мети.

Вважаємо, що використання лінгвістичного коучингу на заняттях з ІМ характеризується низкою переваг, а саме: дозволяє усвідомити власні можливості; сприяє розвитку особистості; створює позитивні умови для комунікації, що допомагає студентам краще осмислити складність процесу спілкування; сприяє оволодінню новими навичками, способами та прийомами іншомовної комунікації; спонукає студентів до розкриття власного потенціалу; вмотивовує навчальну діяльність; удосконалює навички педагогічної рефлексії [2, с.327].

Для успішного застосування коучингових форм навчання на заняттях з ІМ доцільно застосовувати широкий арсенал методів і прийомів навчання, які характеризуються структурованістю, цілеспрямованістю, забезпечують набуття досвіду, часто за досить короткі терміни. Зазначимо, що ми розглядаємо коучинг як форму активного навчання, метою якого є передача відповідних знань, а також розвиток умінь, які формують комунікативні навички студента.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що застосування технології коучингу у навчанні ІМ дає змогу виявити потенціал кожного студента з урахуванням його індивідуальних особливостей, позитивний емоційний заряд, упевненість у своїх силах, що вказує на насиченість, динамічність та інтенсивність заняття, наявність у студентів навичок ведення конструктивної дискусії, активного діалогу, які свідчать про високий рівень здатності до рефлексії. Коучингові форми навчання сприяють підвищенню якості навчання як у теоретичних знаннях, так і в практичних навичках, оскільки теоретичний матеріал засвоюється шляхом самостійного руху до істини методом спроб і помилок.

Література:

1. Сидоренко В.В. Положення «Про педагогічний коучинг в системі післядипломної освіти». Донецьк: Витоки, 2014. 63 с.
2. Турчин А.І., Цар І.О. Коучинг як форма активного навчання на заняттях з іноземної мови. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогічні науки: зб. наук. пр. Вип.2. Бердянськ: БДПУ, 2021. С. 321-330.
3. Цар І.О. Використання тренінгових форм навчання на заняттях іноземної мови. *Idea przemiany. Zagadnienia literatury, kultury, języka i edukacji*. Т. 6: Red.: E. Sadowska, M. Duś. Wydawnictwo WSL, Częstochowa. 2016. s.216-225.
4. Feldmeier A., Markov S. Sprachlerncoaching zur Förderung der Lernerautonomie im Daz-Unterricht. URL: http://www.fremdsprache.deutschdigital.de/download/fd/FD-Sonderheft_2016-01_Feldmeier.pdf (дата звернення 12.04.2022).